

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Danmarks Krønike af Saxo Grammaticus. Første Deel

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Danmarks Krønike af Saxo Grammaticus. Første Deel", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 158. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1818_335A_1-txt-shoot-idm6174/facsimile.pdf (tilgået 12. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

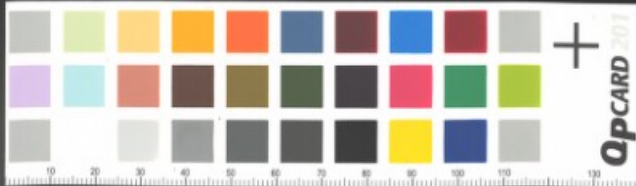
saalænge mueligt, hos Efterkommerne bevare Mindet om denne Unger-
Svends Helte-Daad i kærslig Erindring!

Korik, Hor-Bendel og Fenge.

Saa vel Kureterne som Svenskerne meende, at med Gøthers Død var deres Forpligtelse ude, saa de iftedenfor at bringe den sædvanlige Skat, bød Danmark Spidsen; og dette satte Mod i Slaverne og andre Fiere, saa de og satte Underdanigheden til Side, og nægtede Skat med Baaben i Haand.

For nu at holde Styr paa dette Uvæsen, kaldte Korik Folket til Baaben, og med giennemtrængende Død, hvori han opregnede Fædrenes Bedrifter, lagde han dem paa Hjerte, at tage Mod og Mandh-Jerte til sig, thi Barbarerne, som nok indsaac, at en hovedløs Hær er kun lidet bevendt, havde nu, for at føre Krigen med desmere Eftertryk, valgt sig en Konge.

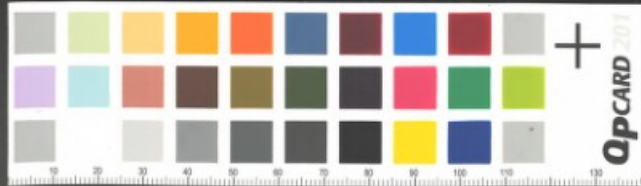
Slaverne havde indrettet deres Ting saa listig, at kun en Deel af deres Krigshær kom til Synne, medens de Dvrige, i to Flokke, laae forstuffed i Krogene, men Korik kom under Veir med den Ting, og det Første han gjorde, var da at sørge for sin Flaade, der laae saa godt som paa Land, i en smal Biig, hvor den kunde angribes fra to Sider. Imedens han nu lod den føre ud paa Dybet, lagde han gode Venner i Baghold, som stulde tage imod dem der laae paa Luur, og nu sagtes vilde see at nappe nogle af Skibene, og det gik Altsammen meget godt, thi Lurenbreierne, som var i deres Element, og dromde aldrig om, at de Danske stulde været saa forsigtige, vovede sig virkelig paa Statts, og saldt, saamange som de var. Den øvrige Slave-Hær, som Intet vidste af denne

Begivenhed, var i stor Forundring, og kunde slet ikke begribe, hvad Korik biede efter, og da de saa enstund, under megen Livlraadighed og mange Beflymringer, havde ventet ham forgiæves, besluttede de endelig, at gaae til Soes, og lede ham op.

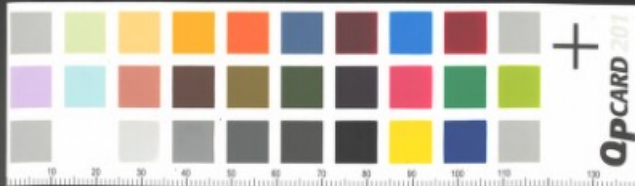
Nu havde Slaverne i deres Hær en jettehøi, og bomstærk Karl, som desuden var en Troldmand paa sit Handværk, og han stødtes frem for Dane-Hæren med følgende Ord: Det lader jo dog saa kiont, sagde han, naar en Enkelt vil opoffre sig til Brodres Bedste, og sætte sit eget Liv paa Spil, for at forebygge almindeligt Mandflet, og er der nu Noget af Jer, som har Mod til at gaae i Kreds med mig, saa har jeg Lyst til at giøre den gode Gierning, men, vel at mærke, under visse Vilkaar, som jeg med saa Ord vil udtrykke saaledes: dratter jeg, saa statter vi, men vinder jeg Seier, os selv vi eier! Her staaer jeg da som Vorgen og Selvstyldner, og vil i Dag, enten, som Seierherre, afryste Kaget, eller, som Dvervunden, med samt mit Fædreland, bukke mig derunder.

En Dannemand, som satte sig Legems-Styrke, men ikke derfor Mod, hørte dette, og spurgde strax Korik, hvad der skulde være den Mandø Len, som vilde vove sig i Hæren. Dette Armbaad, sagde Kongen, og holdt det i Beiret, bestaaende af ser Ringe, der saa kunstig vare knyttede og sammenlænkede, at det var umueligt, at stille dem ad. Ja, ja, Kong Korik, sagde Ungerhvenden, som ikke skolede paa Lykken: gaaer det godt, da overlader jeg til dig at satte Daaben, og bestemme Prisen, men gaaer det mig ikke efter Ønske, hvad skulde du da vel stybde den Slagne, uden en voldsom Død eller dyb Foragt, som jo er hvad der pleier at være den Svages Krone og den Slagnes Sold! Hvad Lon, hvad Tak tør den vel kræve, som ikke bestaaer i Mandhaftigheds Prove! Hvem vil slynge Laurbær-Kransen om Usmagts Bøse, eller smykke den Dvervundne med

Seiers-Tegn! Nei, kun naar Kiæthed og Lykke gaae Haand i Haand, skal Prisen følge dem med Hæders-Krandsen, Uheld saavel som Feighed stæder fra Vren, og skienker kun en ubøderlig Dod eller et skamsfuldt Liv! Derfor være det langt fra mig, som end ikke veed, hvem Lykken vil soie, forvoven at udstrække Haanden efter en Belønning, som det end er slet ikke afgjort, hører mig til. Ei sommer det sig at tage forud Lon, for hvad man kun agter at giøre, jeg skiotter ikke om Vaandet, for jeg veed, om min Arm er det værd, thi ellers kunde det kanske komme til at see ud, som jeg havde annammet det Guld, ikke som Løn for min Daad, men som Prisen paa mit Liv! Kun Daarfskab er det, at ville afplukke umoden Frugt, men slet ikke klogere at ville tilegne sig, hvad man kun har usikker Adkomst til, og derfor vil jeg nu med mine tomme Hænder vinde Prisen, eller modtage Doden. Saa talde han, og slog til Warbaren med Love-Mod, men ei med Svine-Lykke, og fik til Siengjæld saa droit et Slag, at han opgav Kanden.

Det var et bedrøveligt Syn for de Danske, men Slaverne manglede Drb til at udtrykke deres Glæde, og vidste ikke hvad Høitid de skulde giøre af deres seierlige Landsmand. Imidlertid kom den Goliath anden Dagen igien, enten kun for at bramme af sin Seier, eller tillige af Lyst til en endnu, men det er lige meget derom, saa gik han nu tæt ind under den danske Veir, og brallede op endnu høiere i Dag end i Gaar. Tingen er den, at Lykken og Nykken er gierne Sodskenebørn, og naar Held kommer did, hvor Hovmod er, bliver Mand saa stolt, at han lugter; thi nu blidte Tetten sig ind, at den hele Krigshær var sunket i Kna, da den ene Kæmpe faldt omkuld; den jeg slog, tænkte han, var den tapperste Karl i hele Danmark, og hvem af dem skulde vel nu have Hjerte til at gaee

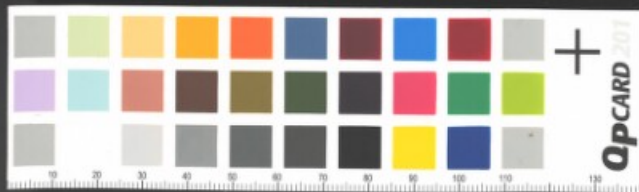

mig under Dine, ja, i hvilket som, har jeg godt ved at trodse, thi kommer der nu ogsaa En, ham kan jeg blyse omfuld!

Det gik Norik meget nær til Hjerte, at saadan en Raadmundet Karl skulde kunne gaae, og ligesom Lyse Modet af Mand, saa det danske Folk, der havde saa priseligt et Efter-Mæle, skulde nu ikke alene sees over Skuldrene, men saa godt som spyttes i Vinene af dem de for havde bukket begge Ender sammen paa: og det gjorde ham tillige inderlig ondt, at der ikke i hele Flokken skulde findes en eneste Mand, som baade havde Hjertelag til, med Glæden at vove sit Liv for Fædrelandet, og Kraft til at giøre det med Vren. Han fandtes imidlertid dog i Veiren, thi Ulbe, saa hedde han, gjorde Ende paa det Langdrag, der snart kunde fert Danmark i et slemt Rygte, og han havde et Legeme, som kunde staae sig mod alle Hærs-Kunster. Han spurgte ogsaa meget slittig efter Kiæmpe-Lønnen, men da Norik nu atter nævnte Armbaandet, sagde han: ja, det er godt nok, men Løfte paa Pant er just ikke gode Bahre, og hvad man vædder om, maa ligge i Trediemands-Haand, da først har man Noget at holde sig til, og veed, man bliver ikke spist af med Snak. Altsaa for en Sikkerheds Skyld saa jeg helst det Armbaand i en anden Haand, thi kun den faste Troe, og det sikke Haab giør det sterke Mod! Nu kan man jo dog vel aldrig forestille sig Andet, end at det var kun den Kiæmpes Voier, hvemt Dyd og Manddom aabenbar alene kunde væbne til at afvælte Fædrelandets Forhaanelse; men ikke desmindre tog Norik det for hans ramme Alvor, saa han tænkte, Kiæmpen havde Guldet for Dine, og, for nu at tilintetgiøre selv Tanken om, at Danner-Kongen kunde, tværtimod gammel Sædvane, nu faae i Sinde at bryde sit Ord, tog han, ligesom han stod paa sin Snekke, Armbaandet og visde kastet til Kiæmpen, ud over Boven. Han tog sig imidlertid ikke i Agt for, at det var et langt Styk-

Sørste Deel.

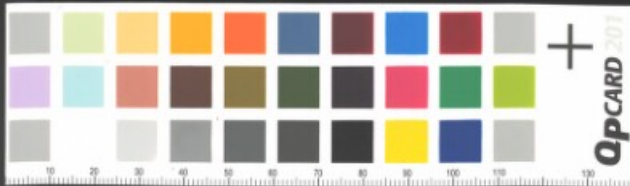
(21)

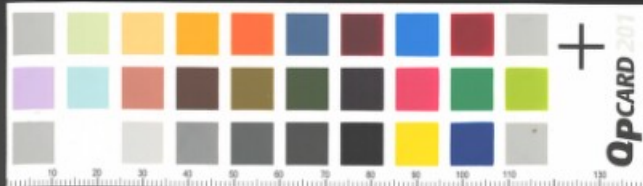
te Bei, og Armbaandet ikke ret flygtigt eller reiselysten, saa Følgen blev, at det faldt for tidlig, og sank til Havens Bund, og deraf kom det, at Kongen blev kaldt Korik Slynge-Vaand. Den samme Feiltagelse gav imidlertid ubbe ret Veilighed til at vise, at hans Tapperhed var agte, thi, pyt paa det Lav! om hans Forsæt gik nedemom med Guldet, saa Folk flude sagt, at det var Gierrigheden der forblindede hans Sinne, saa han vilde styrte sig i Faren; nei, ved nu ret ivrig at drive paa Kampen, viste han noksom, at det var ikke det ædle Metal, men det ædle Sind der opflammede ham, og at det ikke var af Belønningen, men af det soulmende Herte, han oste sit Mod!

Nu blev da uden Dphold Krefsen strebet, trindt stode Skarerne i Klynge, Kriemperne mødtes, Sværdene goel, og med ulige Duster larmede Tisfuer-Hoben. Kriemperne blusede mere og mere, og gabe hinanden saakit og længe Raat for Usodent, at Kampen kostede Begge Livet, saa det lod, som Lykken vilde Ingen af dem fornærme, ved at stienke den Ene Vren og Glæden fremfor den Anden. Følgen blev imidlertid, at Dproverne faldt i Stilhed, og betalte igien deres Skat til de Danske!

Paa samme Tid bestillede Korik Brodrene Horvendel og Fenge til Under-Konger i Jylland efter deres Fader: Ger-Vendel, som havde havt den Vredspost. Af disse Brodre udmærkede Horvendel sig særdeles efter tre Aars Regiering, paa Vikings-Tog, og kom for sine Bedrifter saaledes i Folke-Munde, at det spurgdes baade vidt og bredt, og gjorde Kong Koller i Norge ganske misundelig paa ham. Den samme Kong Koller fik da i Sinde at see, om han ikke kunde stælle Bingerne paa denne Biking, saa Folk kunde glemme den berømte Horvendel for hans Overmand. Han gav sig altsaa paa Farten, og ledte alle vide Vegne, til han endelig traf ham paa følgende Naade. Der ligger en De midt i Farvandet, og un-

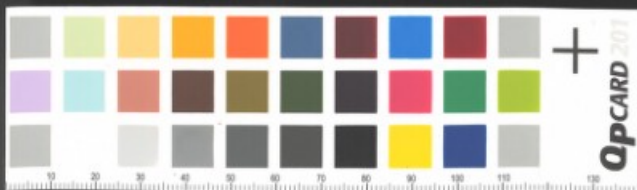

der den lagde begge Medbeilerne ind med deres Skibe, men hver ved sin Side, og de havde altsaa vel neppe mødtes endda, dersom ikke den yndige Strandbred havde loffet begge Hovdingerne i Land, men da de først kom saavidt, kunde de ikke bære sig for at gaae dybere og dybere ind i den delige maigrønne Skov, og midt derinde mødtes Horvendel og Koller ganske allene. Horvendel tog først til Orde, og bad Kongen selv bestemme, paa hvilken Maade de skulde prøve Styrke, men lagde dog til, at ham var Dvekamp kiereft, thi, sagde han, hvor man maa hytte sig selv og er blottet for al muelig Bistand af Andre, der kienes det bedst, hvad Karl man er! Koller lod Ungersvendens Kiæthed see Ret, svarede og sagde: da du overlader mig Balget, maa jeg foretrække den Stridsmaade, som volder mindst Alarm, men kræver meest Kiæthed, og afgior Sagen i mueligste Korthed, og det er unægtelig Dvekampen, saa derom kan vi aldrig komme op at trættes, da vi er af eens Meening. Men da nu Ingen af os har Brev paa Seieren, bør vi forsikre hinanden en vis nænsom Behandling, saa ikke Bredens Jædsydelser skal hindre os i at opfylde Mennesskiærligheds Bud; thi uagtet Hæder nu enstund maa have Magten, bør dog Kiærlighed staae ved Siden, for i betimelig Tid at indtage Haardhedens Plads. Vore Kanders Dvedragt gior os til Fiender, men i Hjertet bør vi være Venner, og saasnart derfor den Kappelyst, som adskiller os, ei længer kan finde Sted, maa vi betragte os som Eet. Lad det altsaa for det Første være en kiærlig Aftale imellem os, at Seierherren giver den Faldne en hæderlig Jordefærd, saa begge Hovdingers Tropper uden Nag eendragtelig følge ham til Graven, thi det er den sidste Ære og Skyldighed, som intet kiærligt Hjerte kan vægre sig ved, da Uvenskabet jordes med Liget og Misundelsen tier i Graven! Langt være den umenneskelige Grusomhed fra os, at ville udøse vor Garme paa vor hensovne Fiendes

(21²)

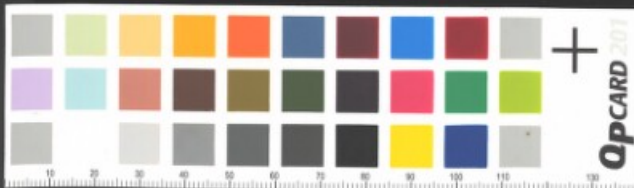
Stov, da d t er dog er ærefuldt for Seierherren at behandle Levningerne af den han overvandt, med Heilagelse, thi hvo som lader sin afdøde Fiende see Ret, har Krav paa hans Efterladtes Tak, og en Kiærligheds-Giæring mod døde Fiender kan forstaae levende Venner! Dog ikke blot for Døden, men ogsaa for en anden ligesaa sørgelig Skiebne ere vi udsatte, i det vi kan beholde Livet, men miste Forsiggheden, og det mener jeg men ikke heller bør undlade at tage i Betænkning, og stræbe saavidt muligt, at formilde. Heller falde, end ilde fare, siger Ordsproget, og det agtes almindelig endnu for tungere at blive Krobling, end at døe, fordi at med Døden er Skaden glemt, men Lemlæstelsen er man nød til at huske, saalænge man lever. Lad os derfor endnu giøre den Aftale, at lemlestes En af os den Anden, skal han i Erstatning give ham et Lisbund Guld, thi byder Kiærlighed at ynkles over Andres Gendighed, hvormeget mere da at have Medlidenshed med sig selv, og den der ikke vil see sit Begeme til Gode er jo saa godt som en Selvmorder!

Efter med Haand og Mund at have givet hinanden disse Løfter, gik de i Krebs, uden at lade sig afsolde, enten af det Venlige der ligger i et saadant Næde og nyt Bekjendtskab, eller af Blidheden i den yndige, maigrønne Stov. Horvendel var saa hidsig paa at sælde sin Modstander, at han blottede sig selv, stjød sit Skjold til Side, og søgte kun Kollers, med begge Hænder om Sværdet, og her gik det som man siger, at bestemt Mand staaer lykkelig for, thi han blev ved at hugge i Skjoldet, til der var ikke meer, og huggede dernæst paa Koller, saa han ikke allene mistede et Been, men døde med det Samme. Horvendel glemde imidlertid ingenlunde deres Aftale, men gav Liget en kongelig Begravelse i en anseelig Gai, og gjorde den Af døde i alle Maader en kostelig Liggbegiængelse.

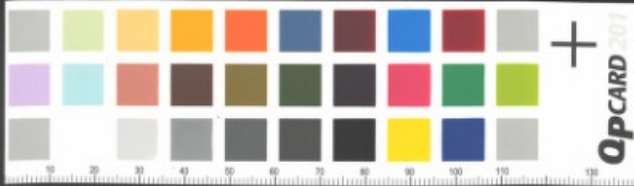
Da nu dette var til Ende, forfulgte Horvendel Kollers Søster: Selle, som var en Skjoldmoe, heeltbefaren, og vel øvet i Vikinge-Handværk, og da han nu saaledes, under stolte Vebriister, havde lagt tre Kar tilbage, bragde han Kong Rorik ved Hjemkomsten rige Gaver og mange Kostbarheder, for derved ret at indbynde sig hos ham. Det lykkedes, og nu vovede han at beile til Kongens Daatter: Geruth, som han ogsaa fik, og avlede med hende en Søn, der blev kaldt Hnilet; men Frænde er ikke sjelden Frænde værst, det fik Horvendel at finde, thi hans Broder: Fenge, blev saa optændt af Misundelse over hans Lykke, at han stod ham efter Livet, og fandt omsider ogsaa Leilighed til at udføre sit stien-dige Forsæt, og besudle sine Hænder med Broder-Blod.

Derpaa giftede Fenge sig med Geruth, sin dræbte Broders Enke, uden at bryde sig om, at han derved lagde Synd til Synd: Hoer til Mord, thi paa Fordærvelsens Bøi er det kun det første Skridt der koster, siden gaaer det af sig selv, saa den ene Misgjerning rækker den anden Gaand. Han var imidlertid baade snue og fræk nok til at lade, som om det var en tung Kærligheds-Pligt han havde opfyldt, ved at slaac sin Broder ihjel, og lod udsprede, at uagtet Geruth var saa hjertensgod, at hun ikke nænde at giøre en Kat Kortrød, saa havde dog Horvendel fattet et dødeligt Had til hende, og behandlede denne sagnetdige Kvinde, der ikke havde mere Galde end en Due, saa lumpen og grusomt, at han ikke kunde bære andet over sit Hjerter, end at redde hende, ihvad det saa skulde koste. Han naaede virkelig derved sit Døst, saa man til Høve holdt ham for undskyldt, thi i Kongens Gaard, hvor man ikke endda saa sjelden kaster Raade paa Karre, og laaner Dre til Vagvaskelse, maa sagnetens imellem en Vogn blive taget for gode Vahre.

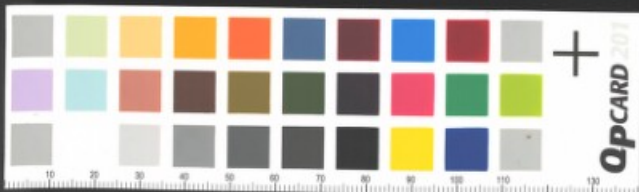
Da nu Amtet saae, med hvilken Frækhed Fenge vovede, med Hænder rygende af sin Brøders Blod, at savne hans Husfrue, da meende han, det var ikke Tid for ham at lade Klog, om han vilde vel fare, og et falde for Blodhundens Mistanke. Han stillede sig derfor saa taabelig an, som om han reent var gaaet fra Sands og Samling, og reddede saaledes sit Liv ved at skjule sin Forstand. Hver Dag, naar han kom til sin Moder, saae han ud som et Sviin, thi han laae og soled sig i Rendestenen, og oversmurde sig i Ansigtet med Sod og Snavs, saa man maatte baade see og græde ved at see og høre paa ham, thi hvad han sagde, passede ganske til hans Udseende, og hvad han gjorde, var altid splittergalt. Kort sagt, han lignede ikke et Menneske, men et Uespil af Naturen, der kun var gjort til at grine ad.

Blandt Andet havde Amtet for Skik, at sætte sig paa Skorstenen, rage den gloende Aske sammen med sine bare Næver, og saa havde han gjort sig Træ-Kroge med to Hager i Enden, hvorved de kunde hægtes tæt sammen; dem sad han og bagede seie i Emmerne. Naar nu Nogen spurgde ham, hvad det var, han besvarede, svarede han altid, at han sad og hærvede Svyd til at hevne sin Fader med, og det Svar havde man da sine store Boier af, skiondt, som vi siden skal see, Arbeidet dog ikke var saa dumt som det maatte synes. Uagtet nu de Fleste vel loe af fuld Hals, saa var der dog Enkette som saae lidt dybere, og begyndte at saae Mistanke om, han var dog nok ikke saa gal, som han loe avet om til, thi selv i det Pilleværk han sad og nyblede med, skaf Kunsten igiennem, og robede en Betænkksomhed, der ikke rimede sig med Galtskabet, ligesom de da ogsaa lagde Mærke til, at han meget omhyggelig giemte alle sine Kroge. De paastod altsaa, at han havde Pokker ikke Sviin paa Sko- den, men Skielmen bag Øret, og gjorde sig kun til Nar, for desbedre

at kaste Folk Sand i Dinene, og skjule sine Anslag. For nu at blive sikker paa den Sag, besluttede man paa et affides Sted at lade ham mødes med en særdeles deilig Digt, som skulde bruge alle sine Kunster for at fange ham, thi var da hans Galtskab kun forstilt, meende de, det maatte nødvendig vise sig, da de ansaae den Fristelse for Noget, der ikke lod sig modstaae, og den Lyst for Noget Ingen kunde skjule. Nu blev der da Folk sat ud paa, at bringe Amlet uformærkt til Hest ind i en langt fra-liggende Skov, hvor Snaren var stillet for ham, men iblandt de Karle var netop en Patte-Broder af Amlet, som ikke havde Lyst til at fange men nok til at frie ham, da han frygtede for Prindsens Liv, dersom han vilde mindste Glimt af sund Forstand, end sigte, dersom han gav sine Lyster Loiten. Amlet saae ogsaa godt, at man havde Noget i Sinde, som ikke var godt, og for at giøre dem trostydige igien, satte han sig, da han skulde op at ride, baglands paa Hesten, og bandt Bidselet om Halsen, som om han fuldt og fast bildte sig ind, at Hesten skulde styres ved den Ende, og det maa have været loierligt nok, at see Hesten løbe, som den selv vilde, medens Rytteren ganske alvorlig sad og dreiede paa Halsen.

Da de nu kom ind i Lunden, og der sprang en Uv frem, sagde Amlets Følgevendte til ham: seer du det lille Føl der løber? ja, sagde han, af saadanne Rytter-Heste er der meget for saa i Fenges Fald. Dermed ønskede han paa en sin Raade, at der maatte komme Svindstot i Fenges Rigdom, og da man nu lod ham høre, at det var jo ganske klogt sagt, svarede han ganske ligefrem, at det skulde det ogsaa være, derfor sagde han det. Tingene var nemlig den, at lyve vilde han ikke, og satte derfor saaledes sine Ord paa Skræver, at han vel sagde bestandig, hvad han meende, men dog saaledes, at man ikke skulde løbe med, om han meende eller vidste hvad han sagde.

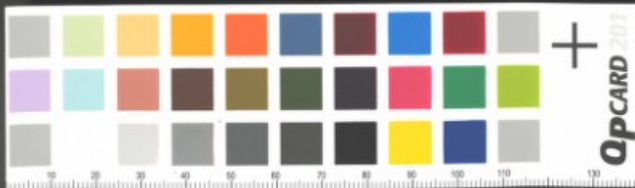

Saaledes, da hans Oppasere fandt Roret af et forliift Skib paa Strandbredden, bad de ham see, hvilken deilig stor Kniv de der havde fundet, hvorpaa han svarede, at den var nok ogsaa gjort til en overmaade stor Hylke, og dermed meende han Havet, som Roret var gjort til at flæve.

Ligeledes, da de kom, hvor der laae store Bunker med Strandsand, og bad ham der see noget deiligt hvidt Meel, fik de til Svar, ja, det er nok ogsaa malet paa den store hvide Veir-Molle, og da de nu roste ham for hans kloge Svar, gav han dem Ret i, at det var klogt sagt af ham.

Derpaa lissede Lurendreierne sig bort efter Aftale, for at lade ham være alene, naar han inde i Dykningen af Skoven mødte Kvinden, som var sat ud paa ham, og han havde uden Tvivl ladet sig narre, dersom ikke den gode Ven, vi talde om før, havde paa en egen Maade, i al Stillehed advaret ham om Snaren, i det han tog et Haneftæg, han fandt paa Jorden, og fastede bag paa en Bræms, som han derpaa lod slyde hen forbi Amlet. Det var nu rigtig nok et Indfald, som der hørde nok saa meget til at forstaae, som til at hitte paa, men Amlet, som forstod en halvvoeden Vise, saae ogsaa strax, hvad Spilleværket skulde betyde, og frev Binket bag Dref. Da han nu saaledes mærkede Uraad, tog han sig desbedre i Næt, og trak af med Pigen over Stok og Sten hen til et Sted, hvor Ingen kunde see dem, omfavnede hende, og bad, at hun dog endelig ikke maatte forraade ham. Den Ven opfyldte hun gierne, thi hun var fra Varnsbreen opfødt med Amlet i een Mandts Huus, og gammel Kiærlighed rustet ikke!

Da nu Amlet kom hjem, spurgde de ham, som før at have Boier, om han nu havde været i Brudeseeng? Ja, sagde han. Den var vist opredt med deilige Døffre, sagde de saa. Ja, sagde han, Sengen var egentlig

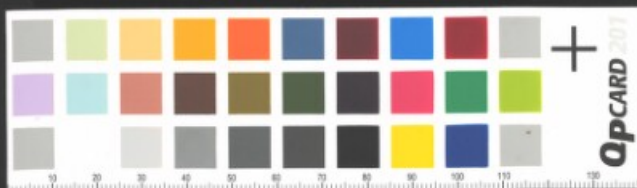

en Huus-Ryngning, som hvilede paa en Heste-Hov, og var bredt med en Hane-Kam. Der blev da en Skogget-Batter i alle Hjørner, uagtet det var sandt baade som Skient og Alvor, thi da han mærkede han stulde ud og ledes i Fristelse, havde han stukket lidt af alle disse Ting til sig, for at kunne tage sine Fristere ved Næsen, uden dog at lyve. Da man nu spurgte Pigen, om det var sandt, sagde hun, at det maatte have været skjult for hendes Dine, og man fastede saameget mere Troe til hendes Benagtelse, som Henges Drabantere ikke kunde sige, de havde seet Noget. Nu kom han, der skikkede Bud med Dramsen, og gav sig tilkiende for Amtet, som den der havde frelst ham, i det han sagde: jeg var dog det eneste stikkelige Menneske imod dig i Dag, Amtet! Ha, ha! sagde Amtet, saa var det dig! jeg saae nok Noget, der kom meget harselblæsende flyvende med et Straa paa Ryggen, og et Haneftag i Rumpen! Folk havde nær seet sig fordærvet over den Snak, men Amtets gode Ven fandt, at det var ikke Galmands Ord, og sornioede sig over, baade at Amtet havde sin Forstand, og stienne paa hans gode Villie!

Man ser heraf, at der var en god Raad for den Laddise, hvor Amtet giemte, hvad Ingen maatte see, og at den var birkfri, maatte nu en af Henges gode Venner bekiende, som, uagtet han stak ikke dybt, dog var en klog Karl i sine egne Tanker. Han begyndte nemlig med at fortælle Henge, at det var umueligt, en saa indviklet Knude, som den Amtet havde været suidt nok til at slaae, kunde pilles op med en almindelig Knappe-Kaal, thi det var en Haarde-Knude, der ikke gav efter for smaa Prik eller lette Berøvelser; derfor, blev han ved, nyttig det aldrig, naar man vil prøve en suidt og mangfoldig sammensat Ting, da at opholde sig ved noget Enkelt; men jeg har, med en dybere Sjælens Sands, opdaget en finere Fornuft-Bei, som ikke er aldeles ufremkomme-

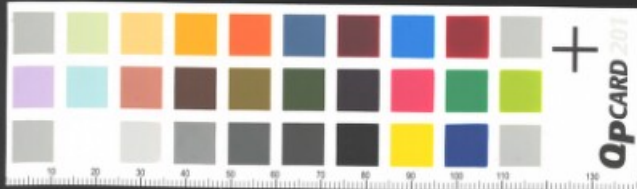
Sørte Deel.

(22)

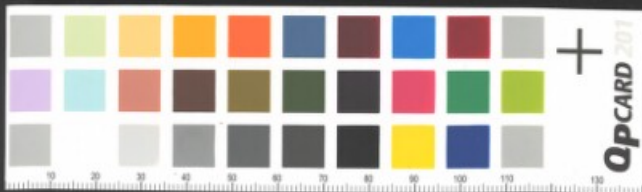
lig, og maa ved Kiends-Giemtinger fore til Oplysning om nærbærende Gienskab. Nu kom han da endelig frem med sin Blisdom, som kun lod ud paa, at Fenge skulde lyve, og lade som om en meget vigtig Forretning nedte ham til at reise bort, og saa skulde man lukke Amslet ind i Seng-Kammeret til hans Moder, efterat først en Puren-Dreier, dem begge uafvidende, havde forstuet sig i en mørk Krog, hvor han, ved at give Agt, kunde høre hvert Ord, der saaldt imellem dem. Har nu Sonnen nogen Forstand, sagde Dræringen tilsidst, da kan han ikke skjule det for sin Moder, thi han kan ikke frygte for at betroe sig til den som fødte ham, og for at man ikke skal sige, at det er lettere sagt end gjort, saa vil jeg med største Fornoielse selv være Speideren.

Dette Raad fandt Fenges allerhøieste Bisfald, han reiste, og lod som han skulde langveis bort, og Puren-Dreieren listede sig ind, og lagde sig under Seng-Halmen i Kammeret, hvor Amslet skulde tale med sin Moder. Men, vidste de Andre et Gul, saa vidste Amslet en Vind, han trovte nok om, at der kanskee var et Par Deen i en Krog, som vilde mærke Ord, og derfor lod han først, inden han sagde Noget, saa hist og saa her, paa sin sædvanlig gale Manceer, og bar sig ad ligesom en Hane, saa han slog med Armene som det kunde været et Par Vinger, sprang op i Sengen, og galede. Derpaa hoppede og sprang han frem og tilbage i Sengen, for at mærke, om der skulde ligge Noget skjult der under, og da han fornemte der var en Klump under Fodderne, tog han en Tern-Soger og jog derigennem. Nu maatte Herr Urtan for en Dag, og da Amslet havde faaet ham slaaet ihjel, skar han ham i Stykker, og laagde Stumperne godt, og dækkede saa op med dem for Svinene, paa et skident Bord, ved at smide dem lukt ned i Vandhuset.

Efter saaledes at have skaffet Lureren af Veien, gif Amlet til-
bage til sin Moder, og da hun tog imod ham med Graad og Sammer-
Klage over hans Daabelighed, tog han Bladet fra Munden og sagde:
tanke du, Kvinde, at disse hykkelske Laarer kan affone din gruelige
Brode og afsvette din Skiandfel, du, der som en lidelig Skige kastede
dig i den nederdragtigste Nidings Arme, omfavnede i Blodskam din ægte
Gusbondes Morder, Kiaser og smigrer paa den laveste Raade for ham,
som gjorde din Son til et faderlost Barn! Hvem ligner du? ei Kvinder,
men de umædende Vaster, som parres i Flæng, Hoppen i Skoven, hvis
Kiærlighed Hingsten vinder ved at slaae hendes Mage! Græd blodige Laa-
rer! det kan vel giores behov, men ikke over min Daarlighed, nei over
din egen Skiandfel, ja over din Affindighed, thi det er dig, og ikke mig,
som raser! At jeg bærer Narre-Kappen, hvor kan det forundre dig! jeg
var jo ikke Klog, hvis jeg bar min Forstand til Skue, ingen Dag sikker
paa mit Liv, dersom ikke netop denne Narre-Kappe var mig et Skjold imod
Beddelens Sværd, for hvilket Sonnens Blod vist ei skulde blevet holdt
helligere end Faderens! Tænk imidlertid kun ikke, at fordi, som dit Lev-
net deviser, du har glemt din Egtemand, ogsaa jeg har glemt min Fader!
Nei, at hevne hans Død er Nat og Dag mit Hjertes Begiering; men
jeg læmper mig efter Omstændighederne, oppebier den betimelige Tid, og
indseer, at efter Tid og Sted skal Kappen stæres, saa man sætter
skint Dybsindighed mod stummel Grusomhed. I Dvrigt: Fintgeren for
Munden!

Med saaledes at gienmembore sin Moders Hjerte, vaagne Amlet
hendes sovende Samvittighed, og derved Mindet om den ægte Kiærlighed,
hvoraf hun fordmum brandte, og som hun nu atter lærde at foretrække for
den urene Drynde, hvoraf hun havde ladet sig optænde.

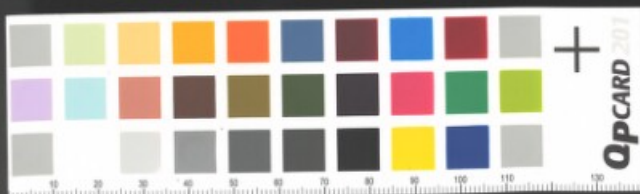
(22²)

Da nu Fenge kom hjem, savnede han strax Lærendreieren, som, uagtet den strengeste Undersøgelse, var ingensteds at finde, og Ingen vidste, hvor han enten var stoen eller sloien. Endelig, da man skiemteviis spurgde Amlet, om han ikke havde seet Noget til ham, svarede han strax, jo, han var gaaet tilbunds i Bandhuset, og var der, overløst af Snavs, efterhaanden blevet ædt af Sviin. Der var, som man veed, ikke et usandt Ord i hele det Svar, men dog gjorde alle de som var tilstade Nar ad det, forbi det slang tøstet.

Fenge havde imidlertid hjertensgierne taget sin Stifson, hvis Huelighed han i Grundten slet ikke tvivlede om, af Dage, men selv turde han ikke, af Frygt baade for hans Moders og for Koriks, hans Morfaders Vrede, og besluttede derfor at giøre det paa anden Gaand, ved Hjælp af Kongen i Britannien, saa det kunde lade, som han var uskyldig. Saaledes haabede han da at kunne skjule Skalken, og ved at besudle sin gode Vens Hænder med Blodet, selv undgaae Vanrygtet for Grusomhed.

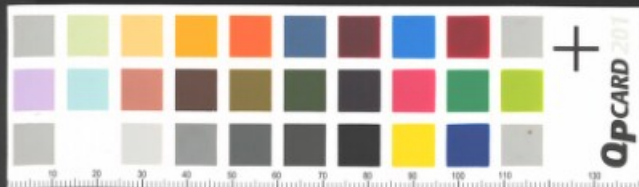
Hu blev da Amlet sendt til Britannien med to Følge-Svende af Fenges Fortrolige, som havde Brev, det vil da sige, Træstykker med Runer paa, som Skik var i de Dage, med til Kongen i Britannien, af det Indhold, at han skulde slaae den hermed oversendte Ungersvend ihjel; men forend Amlet reiste, talde han med sin Moder i Hemmelighed, lovede at komme igien, lige Kars-Dagen efter sin Afreise, og bad hende til den Tid at have Stor-Stuen omhængt med et virket Betvæk, og paa den Dag lade drinke hans Vre-Vi, som om han var død!

Da nu Amlet under Veis saae Veilighed, randsagede han sine Reiso-Kammeraders Giemmer, og sandt Rune-Brevene, som han lasse, og forandrede paa det Bedste, ved at sætte ud, hvad han ikke syndes om, og sætte til, hvad han savnede, saa det Hele fik en anden Bending, og Kam

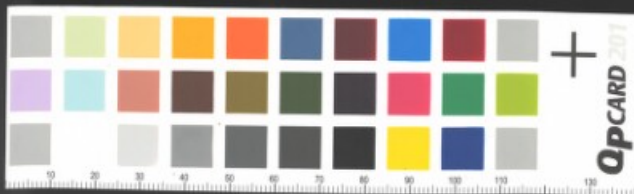

meraderne hans Plads. Da, han lod det end ikke være nok, at hjælpe sig selv ud af Klemmen, og stille de andre derind, men tog sig tillige den Frihed, uden Fænges Tilladelse, i hans Navn at tilsoie, om Kongen i Britannien ikke nok vilde være saa god, at give den overmaade forstandige Ungerfønd sin Daatter til Egte.

Nu kom man da til Britannien, og Gesandterne overtrak Kongen ganske trofslydig deres egen Dødsdom, i den Tanke, at det var Amlets, men Kongen lod som ingen Ting, og bad dem være ret hjertelig velkomne. De kom da til Heibords, og Amlet med, men immer sad han og rynkede Næse ad den kongelige Anretning, som om det havde været den usleste Bønde-Kost, og stiondt der var Mad: Guds Gaver, gif han dog, ret som en Kræsen-Pirre, sulsten fra Bordet, og torslig med, kan jeg troe, for hverken Mad eller Drikke var ham til Pas. Alle de andre Gæster havde nær tabt både Næse og Mund, ved at see et ungt Menneske, som ingen Brifte var, koste Brag paa de udsøgteste Lækker-Vidstener ved Kongens Bord, og de allerreentligste og kostbareste Retter, som om det var Skræder-Slæg og Skomager-Lærte, og saasnart man stod fra Taffellet, lod Kongen, førend han sagde sine Gæster Godnat, En gaae ind og skjule sig i de Fremmedes Herberge, for at faae at høre, hvad de om Natten vilde sige til hinanden. Amlets Reise-Kammerader spurgde ham ogsaa ganske rigtig, hvad det stulde betyde, at han sad og kimsede ad Mad og Drikke, som om det havde været Edder og Forgift, hvorpaa de fik til Svar, at Brodet lugtede ad Blod, Driften smagde ad Jern, og Kisten stank ad døde Mennesker, som om det var fordærvet ved en nærværende Ulig-Lugt. Hertil soiede han endnu den Bemærkning, at Kongen havde Treas-Dine i Hovedet, og Dronningen tre Køllepige-Bagter i sit Bæsen, og heraf seer man, at det var ikke saameget Anretningen, som

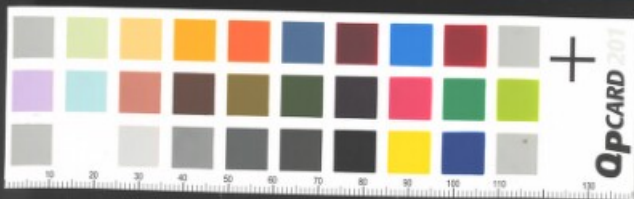

Husbond og Madmoder, der fik Lest og paastrøvet. Finges gode Venner lod ham nu høre, at han var gal, som han altid havde været, og drillede ham paa alle muelige Maader, fordi han, som de sagde, løskede Belgjort, og vragede Lydesløst, bestiaammede en hoibaaren Konge, og en Dronning med den fineste Levemaade, og vilde saaledes brandemærke Dyden og Vren selv! Kongen derimod, hvem det Hele blev forebragt af Speideren, ligesaa varmt, som det var, sagde strax, at enten maatte den Svend være englesviis eller ellewild, thi der laae alt for meget Dybsindigt i det Var Ord, til at det kunde være opkommet i et blot Menneskes Hjerte. Derpaa lod han sin Wils-Karl hente, og spurgde ham, hvor det Brod var fra, de spiste? Det er saamend fra Kongens egen Waager-Dov, sagde han. Men, blev Kongen ved at spørge, hvor er den Sød gret, hvoraf det er bage? er der paa det Sted noget Tegnet til, at der er staaet Foll ihjel? Ja, sagde han, det ved er der rigtig nok en Mark, hvor der ligger en Hob Dødnings-Deen, og man kan godt see, der maa have staaet et Slag, engang i gamle Dage, og jeg tog netop den Jord til Sommer-Rugen, fordi hun var saa grumme feed og frugtbar, at man kunde vente mange Fodd; men jeg kan dog aldrig vide, om det skulde kunde have gjort Noget ved Bredet, saa det kunde smage af noget Slemt for den Sags Skyld. Kongen, som nok kunde giætte sig til, at det var sandt i alle Maader, hvad Amlet havde sagt, undersøgte nu ogsaa Glaslets Oprindelse, og fik da at vide, at Svinene var engang af Wanvare sluppet ud af Stien, og havde ædt en raadden Keyer, saa det kunde ogsaa være en Slags Grund til at sige, det smagde saadan lidt raadvent. Da nu Amlets Sandferdighed ogsaa her holdt Stik, vilde Kongen endelig ogsaa vide Besked om Ollet, og lod grave dybt, der hvor de havde

hentet Laav til Brygningen, hvor der da rigtig fandtes en Deel Sværd, næsten opvædt af Rust, og deraf kunde man da tænke, Llet havde faaet Jern-Smagen. Andre vil sige, at det var ikke Llet, men Mieden, som havde Stæde, og at det kom af, at Bierne havde trukket af en død Mand's Blomme, og dermed besmitet deres Kager.

Da nu Kongen fandt, at den rette Karsag til Affmagen, fandtes i Ringens Oprindelse, saa sluttede han sig til, at det Samme maatte være Tilfældet med den Lybe der var ham tillagt, saa Træls-Dine skulde betyde en nedrig Herkomst. Deraarsag spurgde han sin Moder, under sine Dine, hvem der var hans Fader? Hun vilde i Forstningen ikke ud med Sproget, og sagde, at hun aldrig havde savnet andre end Kongen, men da han truede hende med Tomme-Skruen, gik hun til Bekjendelse, og tilfod, at en Træl var Fader til ham. Saaledes fik han da ogsaa den Krude løst og blev sikker i sin Sag, og naagtet den Opdagelse gjorde ham baade roed og bleg, fornoiede han sig dog over Ungersvendsens Wiisdom, og spurgde ham nu selv, hvad Grund han havde til at besyldte Dronningen for Køllepige-Jagter? Hvad han vandt ved det Spørgsmaal var imidlertid kun fint, thi da han ankebe paa at hans Dronning var besyldt for Mangel paa Levemaade, fik han at høre, at hun ikke alene havde Slavinde-Manerer, men var endogsaa Slavinde født, i det nemlig hendes Moder var faldet i Jangenslab, og gjort til Slavinde. De tre Unoder, hvoraf han strax havde sluttet sig til hendes Stand, opregneede for Resten Anlet saaledes, at først svebde hun, som en Slavinde, sit Hoved i sin Kappe; dernæst rinkelde hun Klæderne op, naar hun gik, og endelig sad hun ikke alene og stangede sine Lænder med et Straa, men aad ogsaa hvad hun stangede løst.

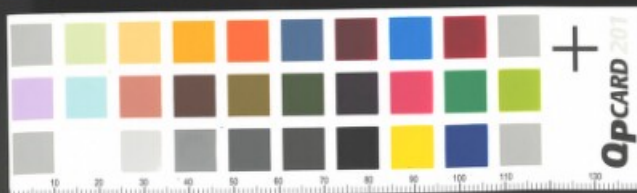
Slagen af Uerbødighed for den meer end menneskelige Wiisdom, han syntes at finde hos Amlet, gav nu Kongen ham sin Daatter til Hægte, og antog ethvert af hans Led som himmelsadent.

Dagen efter lod Kongen ogsaa, for at opfylde sin Dens Begiering, Amlets Ledfagere hænge, men det lod Amlet, som han tog meget ilde op, og lod sig i Mandebod give en Hob Guld, som han smeltede, og holdte i nogle hule Stofke, han dertil havde gjort, og disse Stofke var den eneste Kostbarhed han tog med sig, da han, efter et Mars Forlov, med Kongens Forlov, reiste hjem, at besøge sit Fædreland.

Saa snart nu Amlet kom til Jylland, tog han sine gamle Klæder paa, og vænnede sig med Guld igien til alle de Narre-Strøger, han nu enstund havde ladet fare, thi i Engelland forde han sig op med af Høvisshed. Folk vilde knap troe deres egne Dine, da de saae ham, i en Dragt, som om han var trukket op af en Rendessteen, træde ind i Salen, hvor man, paa et falsk Rygte om hans Død, drak hans Gravel, men da man fik Tid at besinde sig, faldt Forstrækkelsen bort, og man brast i Latter, og gjorde mange Loier med hinanden, over at de holdt en Mand's Liig-Begiangelse, som gif lystevende imellem dem.

Da man nu spurgde Amlet, hvor hans Ledfagere var, holdt han Stoffene frem og sagde: her seer I dem begge to, Andet er der ikke blevet af dem, og det var ganske vittig sagt, thi uagtet Folk antog det for Wis-Bas, var det dog sandt baade i Skient og i Alvor, thi hvad han visste dem, gif og gjaldt jo virkelig for dem, Ravne og Krager aad.

For nu ret at gjøre Gildet lystigt, gav Amlet sig til at hjælpe Skienkerne, og var nok saa vins, men da hans lange Klæder var ham i Veien, bandt han dem op med sit Bælte, og Alt som han gif, traf han

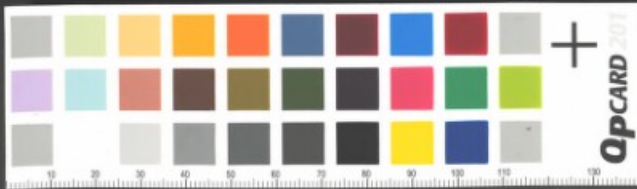
Sværdet ud der hængde ved, og prøvede det paa Neglene, saa skar han sig i Fingrene. Derfor tog Røgle af Gæsterne et Som og naglede dermed Sværdet fast i Steben. Amtet blev imidlertid ved at skænke, og pressede alle de fornemme Gæster med det ene Bøger efter det andet, saalænge til de faldt under Bordet, og spildte deres Værme, hvor de havde drukket deres El.

Nu syndes Amtet, der havde skænket som en ærlig Mand, men bænket som en Skelm, at han havde Spillet vundet, og Leiligheden i Hænderne, som han saalænge havde luvet efter, hvorfor han da gik ind i Salen med en Kavn fuld af de Kroge, han forðum berebte, skar Baandene over paa de Dmhang eller Sparlagen, hvormed hans Roder, efter Aftale, havde forsynet alle Bøggene, og sammensluttede dem ved Hjælp af Krogene saaledes, at de snorkjøvende Gæster, som laae stræbe omkring paa Gulvet, vare vel forvarede, og kunde umuelig, om ogsaa de vaagnebe, med at deres Magt røde sig ud, eller komme paa Benene. Derpaa stak han Salen i Brand, snart stod den i lysende Luc, og alle saamange, som inde laae, fandt deres Død, enten i Søvne, eller under forgiæves Strikken og Tragten efter Dpreisning.

Fenge var imidlertid ikke i Salen, men havde ladet sig følge ind i sit Seng-Kammer, og der gif nu Amtet hen, tog hans Sværd ned af Knagen, hængde sit eget i Steben, og valde sin Farbroder med de Død: op Fenge! dine Benner brænder, og her er Amtet, udrustet med sine gamle Kroge, for med Hjælp af dem, at hevne sin Faders Blod! Fenge soer nu ud af Sengen, og greb, i Mangel af sit eget Sværd, til det der hængde, men fik sit Bane-Saar, mens han forgiæves stræbde at drage det ud.

Sérste Deel.

(23)

Uforgængeligt skal den standhaftige Ungerfven's Minde være, som
 væbnede sig mod Gæstfæd med Daarfab, og skjulte med den faa under-
 fuldt over Glandsen af en himmelft ftraalende Wiisdom! Den samme
 Gntidhed, som reddede hans eget Liv, banede ham Wei til at udfræve
 fin Faders Blod af Broder-Morderen, og ligesaa behændig som han dreies
 de Stjeldet for sig selv, ligesaa mandig og trofast fvang han Svær-
 det for fin Fader, og nødte Historien til at lade det blive et Spørgs-
 maal, hvad der var stort: hans Standhaftighed eller hans Wiisdom!!

